

Notulen van de vergadering van de Ministerraad op 14 juli 1961

*'s Morgens te 11 uur aangevangen en 's middags en 's avonds voortgezet, Trêveszaal.

Aanwezig: De Minister-President De Quay en de Ministers Van Aartsen, Beerman, Cals, Klompé, Korthals, Luns, Marijnen, De Pous, Toxopeus, Visser en Zijlstra.

Tevens zijn aanwezig de Staatssecretarissen Van den Berge (punten 10 en 11), Calmeyer (punt 10), Van Houten, De Jong (punt 10), Roolvink (punten 8, 9 en 13), Schmelzer (punten 9 en 12), Scholten (punt 2a), Stijkel (punt 2f) en Veldkamp (punt 11).

Wvd. secretaris : Jhr. mr. A.J.M. van Nispen tot Pannerden.

2. *Buitenlands beleid*

a. *Nasutions optreden in Europa*

Minister *Luns* geeft uitvoerige informatie over het gesprek van Nasution met de Ministers van Buitenlandse Zaken van Engeland. Deze heeft er nog eens op aangedrongen dat Indonesië geen geweld zal gebruiken. Op de vraag waarom Indonesië niet een uitspraak vraagt van het Internationale Hof antwoordde Nasution, dat men niet de indruk wil wekken, dat Indonesië twijfelt aan eigen standpunt. Ook is men niet zeker van een tweederden meerderheid in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties en stelt daarom het geschil daar niet aan de orde. Naar aanleiding van de opmerking, dat Indonesië recht heeft op Nederlands-Nieuw-Guinea omdat het altijd onder Nederlands gezag is geweest, heeft Lord Home opgemerkt, dat het Engeland niet heeft verhinderd Ierland zelfstandigheid te geven hoewel het altijd onder Engels gezag heeft gestaan. Uit persoonlijke informatie van een journalist van de Daily Mail heeft Minister Luns nog eens kunnen afleiden, hoezeer bij Nasution felle anti-Nederlandse gedachten leven.

De *Raad* bespreekt vervolgens de antwoorden, die op vragen van Kamerlid Welter zouden moeten worden gegeven in verband met het optreden van Nasution voor de Nederlandse televisie. Minister *Luns* acht formeel het door Staatssecretaris Scholten ontworpen antwoord wel juist, dat geen preventieve controle kan worden uitgeoefend, maar meent, dat in het antwoord toch meer kan doorschemeren dat de Regering het niet juist vindt, dat Nasution de gelegenheid is gegeven aldus zich tot het Nederlandse volk te richten. Spreker wijst op de hiaat welke in ons systeem is ontstaan, dat de Minister van Justitie wel toezicht kan uitoefenen op de politieke activiteit van buitenlanders in ons land, doch dit via de televisie ontdoken kan worden. De *Raad* besluit met Staatssecretaris Scholten in de middagvergadering de discussie voort te zetten.

Bij deze verdere bespreking was Minister Luns niet aanwezig. Besloten werd, dat in het antwoord op de tweede vraag de Regering duidelijker zal laten doorschemeren dat zij de bemiddeling, die de VARA voor het optreden van Nasution heeft verleend, onjuist vindt. Staatssecretaris *Scholten* zal met Minister Luns de gewijzigde redactie nog bespreken.

16. *Ingekomen stukken en mededelingen*

j. *De spijtoptanten*

Minister *Beerman* brengt verslag uit over de bespreking in de Tweede Kamer. Na het aanhoren van zeven sprekers kreeg de Minister, in verband met het ingaan van het recès van de Kamer, slechts een half uur voor beantwoording. Enkele Kamerleden hebben zich op wel zeer emotionele wijze afkeurend over het Regeringsbeleid uitgelaten. De Minister heeft erop gewezen, dat volgens de oude richtlijnen vrijwel niemand meer voor toelating in Nederland in aanmerking zou zijn gekomen en dat hij door verruiming van de richtlijnen (in verband met militieplicht en Japanse

gevangenschap) de mogelijkheid tot toelating van meer spijtoptanten heeft geopend. Dit jaar zijn reeds 1500 visa uitgegeven. Verwacht kan worden, dat dit in 1961 tot 3000 oploopt. De personen, die nu komen zijn sterk met de Indonesische samenleving verweven, zodat ook meer maatschappelijke begeleiding nodig is. Een gezin met vier kinderen kost de Regering voor overtocht en kleding reeds f. 20.000, waarbij dan nog een meubelvoorschot komt. Er zijn thans 2000 "levendige" dossiers, bevattende circa 8000 personen. Spreker heeft toegezegd, deze nog dit jaar af te handelen. Dit kan betekenen, dat het aantal toegelaten spijtoptanten 3 à 4000 wordt. Hij heeft nog gesproken met de een broer van Prof. Romme, die lang op Sumatra's Oostkust is geweest. Deze had hem toegezegd, dat de 30 visumverleningen waar hij kennis van nam, alle personen betroffen, die niet in Nederland thuishoren. Hij maakt melding van iemand, die op 1 juni overkwam en op 16 juni verzocht naar Indonesië te mogen terugkeren, omdat hij geen behoorlijke woning kon vinden noch een betrekking zoals hij in Indonesië had gehad. De heer Romme was in Indonesië altijd betrekkelijk vriendelijk bejegend. De verhalen over aanrandingen noemde hij schromelijk overdreven. De voeding bij Bandung was goed. Veel huizen zijn van riet in stenen huizen veranderd etc. Spreker wijst er nog op, dat er van de groep thans 17 à 18.000 spijt hebben gemanifesteerd. Voor 95% van hen moet Nederland alles betalen. Een Sergeant van het KNIL, die later bij de TNI is geweest komt om van zijn pensioen te genieten naar Nederland. Terwijl de Minister zijn betoog ontwikkelde ging de heer Van Doorn reeds rond om voor zijn motie handtekeningen te verzamelen. Alleen de heer Lankhorst heeft verklaard door het betoog van de Minister onder de indruk te zijn gekomen en zijn handtekening terug te nemen.

Minister *Luns* prijst zijn ambtgenoot van Justitie voor zijn voortreffelijke verdediging. Hij heeft de indruk, dat de pers en de publieke opinie om zijn.

Minister *Zijlstra* is van mening, dat ook voor de bescherming van de Minister van Justitie bij diens begrotingsbehandeling nodig is, dat de Minister-President aan de Kamer laat weten, dat de Regering van de motie heeft kennis genomen en dat zij niet de noodzaak ziet het Kabinetsbeleid, zoals dat door de Minister van Justitie met betrekking tot de toelating van spijtoptanten uiteen is gezet, te herzien.

Minister *Klompé* vindt het wenselijk, dat naast een officieel stuk de Ministers aan de geestverwante Fractievoorzitters nog mededelen, dat zij de houding van de Kamer betreuren.

Minister *Zijlstra* meent, dat de Kamer maar een motie van afkeuring moet uitspreken indien men het Regeringsbeleid niet wil aanvaarden. Besloten wordt, dat Minister Beerman de tekst van de brief van de Minister-President aan de Voorzitter van de Tweede Kamer zal maken in de bedoelde zin.

- - -